

ВІДГУК

офіційної опонентки

докторки економічних наук, професорки

РЕСЛЕР Марини Василівни

на дисертаційну роботу

Корнят Ірини Володимирівни

на тему: «Управлінський облік і контроль функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті»

на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Актуальність теми дослідження. Вагомою складовою успішного функціонування сучасних урбаністичних утворень є реалізація ефективних інфраструктурних проєктів. Для забезпечення комфортного пересування міським простором важливою є належна організація транспортної системи сучасного міста. Цифровізація надання адміністративних міських послуг призвела до формування концепції урбаністичного менеджменту – «смартмісто», інформаційною складовою якого є управління транспортними та пасажирськими потоками.

Оскільки інформаційною компонентною управління є управлінський облік, ефективне функціонування пасажирських перевізників у смартмісті потребує оперативної, повної та високоаналітичної облікової інформації. Інформаційні технології, що використовуються у смартмісті, трансформують управлінський облік у напрямку цифровізації його методики та організації. Змін зазнають класичні способи обробки облікової інформації унаслідок імплементації новітніх технологій глобального позиціонування, Інтернет речей, дистанційної валідації, блокчейн, великих даних (Big data) тощо. В умовах смартміста актуальності набуває цифровізований контроль за діяльністю підприємств з надання транспортних послуг для максимального врахування інтересів усіх учасників ринку пасажирських перевезень.

Важливість наукових досліджень та прикладних розробок щодо трансформації теорії, методики, організації та практики управлінського обліку і контролю функціонування пасажирського автотранспорту визначає

актуальність обраної Корнят Ірини Володимирівни теми дисертаційної роботи, коректність позиціонування предмету та об'єкту, мети та завдань дисертаційного дослідження.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету в межах прикладної науково-дослідної теми, яка виконується за рахунок державного бюджету на тему «Домінанти управлінського обліку в умовах діджиталізації для забезпечення економічної безпеки» (державний реєстраційний номер 0123U101580), у якій автором удосконалена методика управлінського обліку діяльності пасажирських автоперевізників.

Особистий внесок дисертанта в отриманих наукових результатах. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, в якому здобувачем удосконалено теоретико-методичні положення і подані практичні рекомендації щодо удосконалення управлінського обліку і контролю функціонування підприємств пасажирського автотранспорту у смартмісті. Здобувачці належать наукові ідеї, теоретичні розробки й узагальнення, вибір методів дослідження, висновки та рекомендації, практичне впровадження результатів наукових досліджень. Внесок здобувачки в колективно опубліковані праці конкретизовано у переліку публікацій; у дисертаційній роботі використано лише ті ідеї, які належать особисто авторці. Особистий внесок дисертантки є достатнім для такого виду дисертаційної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Дисертаційна робота характеризується логічною структурою, достовірністю та обґрунтованістю сформованих висновків і рекомендацій. Достовірність і обґрунтованість представлених у дисертаційній роботі пропозицій ґрунтується на використанні широкого кола інформаційних джерел.

Використання авторкою джерел інформації є необхідним для підтвердження достовірності сформульованих наукових гіпотез та вирішення прикладних завдань дослідження.

Мета дослідження відповідає темі дисертаційної роботи. Визначені об'єкт і предмет дослідження достатньо розкриті в структурі та змісті дисертації. Обґрунтованість та достовірність отриманих наукових досліджень, висновків та рекомендацій підтверджується значним переліком публікацій за темою дисертаційної роботи у періодичних виданнях, а також обговоренням отриманих результатів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Наукові праці авторки на достатньому рівні відображають її особистий внесок у вирішення теоретичних та прикладних проблем удосконалення управлінського обліку і контролю діяльності підприємств з перевезення пасажирів у смартмісті.

Отже, зміст та структура роботи повністю узгоджується з її назвою, метою та завданнями досліджень. Наукові положення викладені послідовно й логічно, висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень, що належно апробовані та базуються на різноманітних інформаційних джерелах.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження.

Найбільш суттєві результати, що розкривають особистий внесок дисертантки у розробку досліджуваної тематики та характеризують новизну, полягають у комплексі взаємопов'язаних наукових розробок та пропозицій. Ознайомлення зі змістом дисертації Корнят Ірини Володимирівни, основними науковими працями здобувачки дозволило визначити найважливіші теоретико-методичні положення, висновки та рекомендації, що доводять наукову новизну, відображають науковий внесок авторки у розв'язання наукового завдання щодо обґрунтування теоретичних, методичних положень та практичних рекомендацій з оптимізації управлінського обліку і контролю діяльності підприємств з надання транспортних послуг в умовах смартміста.

Здобувачка відповідно до обраної мети дисертаційного дослідження, яка полягає в удосконаленні теоретико-методичних положень та розробці

практичних рекомендації щодо організації управлінського обліку і контролю діяльності пасажирських автоперевізників для їх адаптації до умов смартміста, сформулювала низку наукових і практичних завдань. Їх реалізація дала змогу одержати результати, висвітлені в авторських пропозиціях та рекомендаціях, що містять наукову новизну та мають практичне значення. Досягнення сформованих завдань стало можливим через використання широкого науково-методичного інструментарію, що дало змогу науково обґрунтувати висновки дисертаційної роботи і засвідчити придатність їх до використання у майбутніх наукових пошуках та практичній діяльності.

До найбільш значних наукових результатів, що спрямовані на вдосконалення теоретико-методичних положень та розробку науково-прикладних рекомендацій з покращення управлінського обліку і контролю функціонування пасажирських перевізників у смартмісті, доцільно зарахувати:

1. Комплексну методику діджиталізації управлінського обліку фінансових результатів функціонування пасажирських автоперевізників з одночасним використанням технологій глобального позиціонування та безконтактної валідації оплати за проїзд для ідентифікації операційних витрат та обчислення операційних доходів на основі застосування двовимірної калькуляційної одиниці «пасажиро-кілометр».

2. Інформаційно-змістову схему відображення процесу надання транспортних послуг на рахунках бухгалтерського обліку одночасно в емітентів електронних проїзних документів та пасажирських автоперевізників у контексті врахування функціональних можливостей технологій глобального позиціонування та безконтактної валідації пасажирів в управлінському обліку та контролі у взаємозв'язку з ефективним управлінням смартмістом.

3. Порядок узагальнення та надання внутрішнім стейкхолдерам для вироблення оптимальних управлінських рішень облікової інформації щодо функціонування пасажирського автотранспорту з формуванням та інформаційним наповненням внутрішньої управлінської звітності.

4. Структуру та змістове наповнення Звіту про управління через об'єднання фінансових та нефінансових показників з фінансової та внутрішньої управлінської звітності в інтегровані електронні звітні форми зі збільшенням кількості графічних елементів, аналітичної інтерпретації даних та формуванням висновків за їх результатами, включенням електронних інтерактивних форм тощо.

Таким чином, основні наукові положення, результати і висновки дисертаційної роботи Корнят Ірини Володимирівни мають істотну наукову новизну, достатній ступінь обґрунтованості, достовірність яких доведена здобувачкою.

Повнота опублікування основних положень дисертації. Дисертаційна робота Корнят Ірини Володимирівни є самостійною, комплексною і повноцінною науковою працею. Основні положення дисертації викладено у 15 наукових працях загальним обсягом 6,6 д.а., особисто автору належить 5,55 д. а., із них: 5 статей, у яких опубліковані основні наукові результати (обсягом 4 д.а.); 10 публікацій апробаційного характеру, що додатково відображають наукові результати дисертації (обсягом 1,55 д. а.).

Положення дисертаційного дослідження, які складають наукову новизну, повністю висвітлені та обговорювалися на 10 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому авторкою особисто розроблено теоретико-методичні основи та практичні рекомендації щодо удосконалення управлінського обліку та контролю за транспортними та пасажирськими потоками у смармісті. Здобувачці особисто належать наукові ідеї роботи, теоретичні розробки й узагальнення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист та містяться у її публікаціях.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання. Проведені теоретичні дослідження є

методичною базою для подальшого уточнення теорії обліку в цифровій економіці. Основні теоретичні положення дисертаційної роботи доведені до рівня методичних розробок, які можуть бути використані у діяльності сучасних автотранспортних підприємств, які надають транспортні послуги з перевезення пасажирів.

Значне практичне значення мають пропозиції щодо: цифровізації обліку доходів і видатків діяльності пасажирських автоперевізників в умовах використання технологій глобального позиціонування та електронні валідації оплати за проїзд; поєднання внутрішнього та зовнішнього контролю за інтегрованого врахування інтересів усіх учасників ринку пасажирських перевезень тощо.

Оцінка структури дисертації. Структура дисертаційної роботи Корняк Ірини Володимирівни є цілісною, логічною і комплексною. Всі розділи пов'язані між собою, що забезпечує цілісне сприйняття досліджуваної проблеми і дозволяє визначити науковий внесок здобувачки та ступінь вирішення сформульованих завдань відповідно до теми, мети та завдань дослідження.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 218 сторінок. Робота містить 15 таблиць, 19 рисунків, 9 додатків на 20 сторінках. Список використаних джерел налічує 218 найменувань.

Зі змістовної точки зору робота є завершеною науковою працею, а її результати є науково вагомими та практично значущими. Висновки, пропозиції, рекомендації, сформульовані здобувачкою за результатами дисертаційного дослідження, містять елементи наукової новизни і мають цінність для розвитку теоретичних, методичних положень і практики управлінського обліку, контролю в умовах їх цифровізації на підприємствах з транспортування пасажирів смартмістом.

Мова та стиль викладення. Дисертаційна робота Корнят Ірини Володимирівни підготовлена діловою українською мовою, що ґрунтується на загально-науковій та економічній термінології. Стиль викладення тексту є науковим унаслідок застосування мовної компресії, логічної послідовності розкриття змісту параграфів та розділів дисертації, однозначності трактувань дефініцій та категорій, смислового взаємозв'язку завдань, наукової новизни, прикінцевих положень і висновків, об'єктивності порівняння проведених наукових досліджень та формування авторської позиції у обліково-контрольній сфері тощо.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом та оформленням дисертація Корнят Ірини Володимирівни, враховуючи її міждисциплінарний характер, на тему «Управлінський облік і контроль функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті» загалом відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України і паспорту спеціальності 071 – «Облік і оподаткування», галузь знань 07 – «Управління та адміністрування».

Зауваження до дисертації. Разом з важливими науковими здобутками, позитивною оцінкою змісту і оформленням дисертаційної роботи слід відмітити окремі найбільш значущі зауваження та дискусійні положення, зокрема:

1. З метою комплексного врахування можливостей сучасних інформаційних технологій в трансформації управлінського обліку і контролю діяльності пасажирських перевізників доцільно розкрити вплив геоінформаційних систем формування та контролю транспортних маршрутів на електронних мапах (GeoIS), а також великих масивів різносторонніх даних (Big data) на облікову теорію і практику, що було окреслено у підрозділі 1.1.

2. Дискусійним є використання запропонованої методики нарахування амортизації окремих вузлів та агрегатів за виробничим методом з урахуванням дистанції та часу функціонування пасажирського автотранспорту унаслідок

складності визначення планових параметрів функціонування транспортних засобів, особливо в умовах їх частих капітальних ремонтів, що продовжує термін експлуатації (підрозділ 2.1).

3. Недостатньо обґрунтованою є пропозиція щодо нарахування додаткової заробітної плати персоналу підприємств з перевезення пасажирів на основі кількісних та якісних параметрів функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті, що потребує роз'яснення змін до чинних форм та систем оплати праці, а також врахування національного трудового законодавства (підрозділ 2.2).

4. Складною у практичній реалізації може бути пропозиція щодо незалежного рейтингування пасажирських перевізників на основі різних даних, у тому числі управлінського обліку, унаслідок відсутності мотивації до оприлюднення конфіденційної інформації, незацікавленості менеджменту, а також незадовільних фінансових показників, негативних відгуків пасажирів, що призведе до низьких позицій в рейтинговому переліку (підрозділ 3.2).

Наведені зауваження і рекомендації не зменшують позитивної оцінки дисертації роботи.

Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам.
Дисертаційна робота Корнят Ірини Володимирівни на тему «Управлінський облік і контроль функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані теоретико-прикладні результати у сфері управлінського обліку і контролю функціонування пасажирського автотранспорту в умовах смартміста. Отримані здобувачкою результати та запропоновані нові рішення, рекомендації та висновки є достовірними та всебічно обґрунтованими. Дисертація виконана на високому фаховому рівні, її зміст відповідає обраній темі дослідження, мета повністю розкрита.

За рівнем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням отриманих результатів, структурою, мовою та стилем викладення дисертація Корнят Ірини Володимирівни на тему «Управлінський облік і контроль функціонування пасажирського автотранспорту в смартмісті» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. (зі змінами і доповненнями), а її авторка – Корнят Ірина Володимирівна – заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Опонентка:

докторка економічних наук,
професорка, декан факультету
економіки, управління та інженерії
Мукачівського державного університету

Марина РЕСЛЕР

Підпис доктора економічних наук, професора, декана ФЕУІ Марини РЕСЛЕР засвідчую:

Учений секретар

кандидат економічних наук, доцент
Мукачівського державного університету

Оксана КОРОЛОВИЧ